

## บทที่ 5

### สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคของการอำนวยความสะดวกสัปดาห์ภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสัปดาห์และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ” โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของกองบัญชาการศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสัปดาห์และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของการอำนวยความสะดวกสัปดาห์ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยความสะดวกประสานงานสัปดาห์และแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.)
3. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดและแนวโน้มการแพร่ระบาดในห้วงยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันระยะ 3 (ห้วงเดือนเมษายน – กันยายน 2554)

#### 5.1 สรุปผลการศึกษา

ศอ.ปชน. ได้จัดทำแผนยุทธการสัปดาห์และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือและตอนใน โดยบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงาน พลเรือน ตำรวจ และทหาร มีการกำหนดแผนบูรณาการสัปดาห์และแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือประจำปี 2553 โดยให้ศอ.ปชน. ถ่ายทอดนโยบายลงสู่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ การดำเนินงานในห้วงยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันระยะที่ 3 ศอ.ปชน. มีการปรับแผนให้มีการจัดทำรายงานแผนมีการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามห้วงระยะเวลา 1 เดือน จัดชุดวิทยากรกระบวนการ จัดตั้งแหล่งข่าวประชาชนตามแนวชายแดน ใช้กำลังพลชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ความร่วมมือของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนยังขาดความชัดเจนและการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงหน่วยงานและภารกิจยังมีน้อย ในกรปฏิบัติงานศอ.ปชน.เป็นหน่วยบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วัฒนธรรมการทำงานองค์กรที่แตกต่างกัน ความร่วมมือไม่เป็นไปในแนวทางที่คาดหวังได้ การสนับสนุนภารกิจมีจึงมีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายด้าน ได้แก่ ด้านกำลังพลต้องมีการจัดกำลังในพื้นที่เสริมเช่น สมาชิกอาสา ตำรวจ กำลังประชาชน กำลังพลมาจากหลายหน่วยงาน หลายระดับ หลายความรู้ ไม่ได้รับการ

ฝึกฝนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด บางส่วนยังขาดองค์ความรู้เรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติด กำลังพลส่วนใหญ่อยากปฏิบัติงานพื้นที่ใกล้บ้าน แรงจูงใจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ไม่มีมีพิเศษอื่น เบี้ยเลี้ยงค่าตอบแทนยังน้อยเทียบกับงานที่ต้องปฏิบัติ เงินรางวัลบางประเภทเบิกยาก ด้านการสนับสนุนของงบประมาณของศอ.ปชน. ที่มีน้อย ต้องรอปรับแผนตามงบประมาณที่ได้รับ ทำให้แผนงานบางเรื่องต้องรอไปดำเนินการในงวดงบประมาณ ที่สอง ด้านอาวุธยุทธโปกรณ์ ศอ.ปชน. ไม่มีอาวุธยุทธโปกรณ์สนับสนุนให้ต้องใช้อาวุธยุทธโปกรณ์ประจำหน่วยสนับสนุนภารกิจของ ศอ.ปชน. การอำนวยความสะดวกการวางแผนบูรณาการของ ศอ.ปชน. ไม่เป็นเอกภาพมีหน่วยงานซ้ำซ้อนหลายหน่วยงาน และพบว่าผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไม่เกรงกลัวกฎหมาย มีบางประชาชนบางกลุ่ม นักการเมืองท้องถิ่นบางพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาอุปสรรคของการอำนวยความสะดวกกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคเหนือภายใต้ การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศอ.ปชน.)

จากแนวทางการดำเนินงานสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน พบว่าบางหมู่บ้านต้องการให้ เจ้าหน้าที่ทหารเข้ามาดูแลในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง หากไม่มีเจ้าหน้าที่จะทำให้บุตรหลานติดยาเสพติด และผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจะไม่เกรงกลัวกฎหมาย ผู้ลำเลียงบางกลุ่มหรือประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นบางพื้นที่ เชื่อมโยงกับชนกลุ่มน้อยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด บางพื้นที่มีผู้มีอิทธิพลที่ทำตัวเหนือกฎหมาย การปฏิบัติตามแผนงานตามยุทธศาสตร์ 5 รื้อป้องกันผลการสกัดกั้นส่วนใหญ่จับได้ ณ จุดตรวจจุดสกัดเป็นการลดการนำเข้าและกีดกันให้ขบวนการลำเลียงยาเสพติด เปลี่ยนเส้นทางลำเลียงโดยมุ่งไปในทิศทางที่มีเจ้าหน้าที่เบาบาง ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการอำนวยความสะดวกการบูรณาการของ ศอ.ปชน. ไม่เป็นเอกภาพ มีหน่วยงานซ้ำซ้อนหลายหน่วยงาน ตั้งขึ้นมาโดยการจัดเฉพาะกิจเมื่อครบปีก็ยุบเลิก กำลังปฏิบัติงานต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นๆมาร่วมกันและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบางหน่วยงานยังไม่ให้ความสำคัญ

สถานการณ์การนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น คือ ปริมาณยาเสพติดเพิ่มขึ้นทุกตัวยา การสกัดกั้น ปร่าปรามจับกุมในเขตพื้นที่ชายแดนมีปริมาณลดลง แต่ไปปรากฏรายใหญ่ๆในพื้นที่ตอนใน ซึ่งอาจลำเลียงหลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางหลักไปใช้เส้นทางสำรอง กลุ่มนักค้ามีการเบี่ยงเส้นทางนำเข้า มีการนำเข้าเรื่อยๆ แต่รูปแบบการขายเปลี่ยนไป มีการลักลอบลำเลียงการค้ายาเสพติด โดยเปลี่ยนแปลงเทคนิค และวิธีการซุกซ่อนมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิมและอาศัยภูมิประเทศซ่อนเร้นหลบหลีกจากเจ้าหน้าที่ แหล่งผลิตยังคงผลิตมากขึ้นต่อเนื่อง กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดฟอกเงินสร้างฐานะและเข้าไปเป็นนักการเมืองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น และสร้างผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาความสงบเรียบร้อยของชุมชน/สังคม ทำลายกลุ่มเยาวชน

ในประเทศไทย และปัญหาผู้มีอิทธิพลมากขึ้น รัฐต้องเลียบประมาธเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดแต่ละปีจำนวนมากทุกด้าน จำนวนหลายหมื่นล้านบาท ชุมชนชายแดนไทยเป็นชนเผ่าต่างๆ บางส่วนขาดความสำนึกในความเป็นชาติ เป็นคนไทย คิดเพียงว่าอยู่ในประเทศไหนก็ได้ที่มีความสุขและได้ประโยชน์ มีชาวบ้านในแนวชายแดนบางคนให้ความช่วยเหลือในการลักลอบนำเข้าและลำเลียงยาเสพติด มาพักตามแหล่งพักใกล้ชายแดน แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดนอกประเทศก็เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ยาเสพติดยังคงทวีความรุนแรง เราไม่สามารถเข้าไปควบคุมหรือจัดการได้ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจรัฐ กรณีที่ทหารพม่าสามารถควบคุมพื้นที่และกำลังทหารกองกำลังชนกลุ่มน้อย ตามแนวชายแดนไทยแปรสภาพเป็น อาสาสมัครทหารพม่าทั้งหมดนั้น ชนกลุ่มน้อยกลุ่มที่ยังไม่ยินยอมแปรสภาพเป็นกองกำลังป้องกันชายแดน ทำให้คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มต่างๆ พยายามเร่งระบายนยาเสพติด เพื่อหารายได้บำรุงกลุ่มของตน เนื่องจากทหารพม่า ไม่น่าจะมีงบประมาณในการสนับสนุนกองกำลังชนกลุ่มน้อยได้มาก ดังนั้นสถานการณ์ค้ายาเสพติดน่าจะมีความรุนแรงต่อไป ด้าน สปป.ลาว แหล่งผลิตยังไม่ปรากฏข่าวสารที่ชัดเจน แต่อาจจะมีแหล่งอัดเม็ดยาเสพติด ที่นำหัวเชื้อมาจากกลุ่มว้า หรือกลุ่มโกกั้งในเขตรัฐฉานแล้วลักลอบลำเลียงไปยังแหล่งพักในเขต สปป.ลาว ดังนั้นสถานการณ์การค้ายาเสพติดน่าจะมีความรุนแรงต่อไป ความเคลื่อนไหวของกลุ่มนักค้ายาเสพติดได้ใช้พื้นที่พิเศษเมืองคันทัน สปป.ลาว คาดว่าจะมียาเสพติดบางส่วนจากแหล่งผลิตใน สหภาพพม่าเข้าแหล่งพักยาในพื้นที่พิเศษก่อนถูกลักลอบเข้าไทยจากฝั่ง สปป.ลาว การลักลอบนำเข้าบริเวณแนวชายแดนของ อ.แม่สาย จ.เชียงราย น่าจะยังคงเป็นพื้นที่หลักในการลักลอบนำเข้าเขตไทยและมีแนวโน้มด้าน อ.เชียงแสน จ.เชียงรายมากขึ้น

จึงเห็นได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกกั้นยาเสพติดภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือเกิดจากความไม่พร้อมของหน่วยงานเอง และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกประเทศเอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การดำเนินการสกัดกั้นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการป้องกันแก้ไขปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอย่างจริงจังและเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกหน่วยงานต้องร่วมกันปฏิบัติจึงจะช่วยลดระดับการนำเข้ายาเสพติดได้ในอีกระดับหนึ่ง

## 5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ศอ.ปชน. ได้จัดทำแผนยุทธการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ โดยบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงาน พลเรือน ตำรวจ และทหาร มีการกำหนดแผนบูรณาการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือประจำปี 2553 ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดในการปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต

ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ระยะที่ 3 (ห้วงเดือนเมษายน – กันยายน 2554) แนวคิดดังกล่าว ได้ให้อำนาจหน้าที่ที่สำคัญแก่ ศอ.ปชน. คือ ถ่ายทอดนโยบายลงสู่ผู้ปฏิบัติในพื้นที่ ทำให้ในห้วงเวลาดังกล่าว ศอ.ปชน. ได้มีการปรับแผนให้มีการจัดทำรายงานแผนมีการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด จัดชุดวิทยากรกระบวนการ จัดตั้งแหล่งข่าวประชาชนตามแนวชายแดน ใช้กำลังพลชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ความร่วมมือของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคเหนือ เพื่อเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งชนชาติที่ยั่งยืน

ในการดำเนินงานสกัดกั้นยาเสพติดภายใต้การปฏิบัติงานของ ศอ.ปชน. ในห้วงยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันระยะที่ 3 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน กล่าวว่าการประสานงาน หมายถึง การจัดการความเกี่ยวข้องของ ปัจจัยในการบริหารอันได้แก่ คน เงิน วัสดุ วิธีการ จิตใจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ป้องกันการทำงาน ซ้ำซ้อนขัดแย้ง หรือหล่อมลัดกัน เพื่อให้งานได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยการจัดให้กลุ่มบุคคลได้ใช้ความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ (วิจิตร อาวะกุล, 2528) ในการดำเนินงานสกัดกั้นยาเสพติดภายใต้การปฏิบัติงานของ ศอ.ปชน. เป็นหน่วยบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถปฏิบัติการได้เพียงลำพังเพียงหน่วยงานเดียว จึงมีความจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ปฏิบัติการร่วมกันโดยการบูรณาการผลานการปฏิบัติการร่วมกันของทุกหน่วยงาน ในการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานเช่นนี้ อาจทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคขึ้นอันได้แก่ วัฒนธรรมการทำงานองค์กรที่แตกต่างกัน ความร่วมมือไม่เป็นไปในแนวทางที่คาดหวัง กำลังพลมาจากหลายหน่วยงาน หลายระดับ หลายความรู้ ไม่ได้รับการฝึกฝนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด แรงจูงใจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ไม่มีงบพิเศษอื่น เบี้ยเลี้ยงค่าตอบแทนยังน้อยเทียบกับงานที่ต้องปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นอุปสรรคทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยาเสพติดยังสร้างผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาความสงบเรียบร้อยของชุมชน/สังคม ทำลายกลุ่มเยาวชนในประเทศไทย และปัญหาผู้มีอิทธิพลมากขึ้น รัฐต้องเสี่ยงประมาธเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดแต่ละปีจำนวนมากทุกด้าน จำนวนหลายหมื่นล้านบาท ชุมชนชายแดนไทยเป็นชนเผ่าต่างๆ บางส่วนขาดความสำนึกในความเป็นชาติ เป็นคนไทย คิดเพียงว่าอยู่ในประเทศไหนก็ได้ที่มีความสุขและได้ประโยชน์ มีชาวบ้านในแนวชายแดนบางคนให้ความช่วยเหลือในการลักลอบนำเข้าและลำเลียงยาเสพติด มาพักตามแหล่งพักใกล้ชายแดน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ Klaus Knorr ได้ให้ข้อสันนิษฐานหลายประการด้วยกันกล่าวคือ ความมั่นคงแห่งชาตินั้นท้ายที่สุดแล้ว จะขึ้นอยู่กับจิตวิสัยของบุคคลแต่ละคน แนวคิดดั้งเดิมของประเทศยุโรป

ภายหลังการก่อตั้งประเทศเป็น “รัฐประชาชาติ” (Nation-State) ระหว่างศตวรรษที่ 17-19 ความหมายของความมั่นคงแห่งชาตินั้นหมายถึง ความอยู่รอดของชาติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า รัฐบาลม่ายังคงใช้มาตรการกดดันชนกลุ่มน้อย เกรงว่าจะเกิดการสู้รบและจะส่งผลกระทบต่อ การค้าขายเสพติด ทำให้กลุ่มต่างๆพยายามเร่งระบายนยาเสพติดในส่วนของตนเพิ่มขึ้นซึ่งจะเห็น ได้ว่า ในเรื่องความมั่นคงของชาติในปัจจุบัน ไม่ใช่จำกัดเพียงเรื่องดินแดนอีกต่อไปแต่ยังรวมถึงภัยจากยา เสพติดด้วย ทั้งนี้ประเทศไทยควรเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพื่อความมั่นคงของชาติ เยาวชนจะไม่ตกเป็นทาสของยาเสพติดต่อไป

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาและอุปสรรคของการอำนวยความสะดวกกันยาเสพติดภายใต้การปฏิบัติงานของศูนย์ อำนวยการประสานงานสกัดกั้นและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ(ศอ.ปชน.) ปัญหาอุปสรรคที่พบเกิดจากความไม่พร้อมของหน่วยงานเอง และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั้งใน และนอกประเทศเอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ทำให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นหน้าที่ของ คนในชาติทุกคนที่ต้องทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองไทยเพื่อร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ขจัดภัยจากยาเสพ ติดให้ลดลงและหมดจากสังคมไทยในที่สุด ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นองค์ประกอบสำคัญหลายด้านที่จะมีส่วน ผลักดันให้การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดสำเร็จลุล่วง ได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับหลายส่วน ซึ่งผู้ ศึกษาได้สรุปมาเป็นข้อเสนอแนะหลายประการ กล่าวคือ

1. บทบาทหน้าที่ของ ศอ.ปชน.ต้องชัดเจน ไม่ควรมีหน่วยงานซ้ำซ้อนหลายหน่วยงานเพราะ จะทำให้การทำงานไม่เป็นเอกภาพ และต้องเอาจริงกับปัญหายาเสพติดโดยกำหนดเป็นวาระ แห่งชาติ

2. การสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน เช่น งบประมาณ อาวุธยุทโธปกรณ์ เบี้ยเลี้ยง ตำแหน่งหน้าที่ ต้องเพียงพอ ทัวถึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเชื่อมั่นในความมั่นคงก้าวหน้าในตำแหน่งงานที่ทำ อยู่

3. การสร้างเครือข่ายชุมชน ภาคประชาชน ให้ความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด โดยให้ ครอบครั้ว ชุมชนเป็นเกราะกำบังป้องกันปัญหายาเสพติดมากกว่าการแก้ไขปัญหายาหลัง

4. ศอ.ปชน. ควรส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กล่าวคือให้ ความสำคัญ อปท. ในการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลส่งเสริมสนับสนุน งบประมาณผ่าน อปท. เนื่องจากว่า อปท. เป็นองค์กรภาครัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตประจำวันของ ประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด